

DECIZIE

05 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „BPM-Trade”, reprezentată de avocatul Silviu Burlacu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „BPM-Trade” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Industrial Manufacturing Group” Societate cu Răspundere Limitată și Valentinei Roabeș cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 18 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de Întreprinderea cu Capital Străin „Industrial Manufacturing Group” Societate cu Răspundere Limitată și modificată hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă:

La 12 aprilie 2018, SRL „BPM-Trade”, reprezentată de avocatul Silviu Burlacu, a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎCS „Industrial Manufacturing Group” SRL și Valentinei Roabeș, solicitând încasarea în mod solidar a datoriei în sumă de 1517311,04 de lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 120882,08 de lei, a penalității contractuale în sumă de 2622726,18 de lei, a taxei de stat și a tuturor cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, SRL „BPM-Trade” a indicat că între părți a fost semnat contractul de vânzare-cumpărare nr.640/1 din 22 august 2017, în temeiul căruia SRL „BPM-Trade” a livrat marfă către SRL „Industrial Manufacturing Group”, care în condițiile pct. 4.3 al contractului, și-a asumat obligația să transfere plata pentru marfa recepționată în termen de o zi bancară.

La 22 august 2017 și 01 septembrie 2017, părțile au semnat anexe și acorduri suplimentare, iar conform pct.2 din acordul de amânare a plății din 01 septembrie 2017, cumpărătorul s-a obligat să achite vânzătorului prețul mărfii transmise prin

dispoziție de plată, cu o amânare a plății în termen de 180 de zile calendaristice de la data semnării facturii fiscale.

Potrivit pct. 3 din acordul menționat supra, în caz de încălcare a termenilor de plată în temeiul prezentului acord, răspunderea, prevăzută de contract în legătură cu plata de amânare, se calculează de la data semnării de către părți a facturii fiscale.

Pe parcursul desfășurării activității comerciale, SRL „BPM-Trade” a livrat către SRL „Industrial Manufacturing Group” marfă, care a fost recepționată de către SRL „Industrial Manufacturing Group”, fără obiecții referitoare la calitate și cantitate.

SRL „Industrial Manufacturing Group” a semnat facturile fiscale, le-a sigilat, fapt prin care a confirmat primirea mărfii, astfel obligându-se să achite prețul acesteia.

La 27 martie 2018, a fost întocmit actul contabil de verificare a livrărilor și plăților pentru ultima perioadă, semnat de SRL „BPM-Trade”, potrivit căruia SRL „Industrial Manufacturing Group” datorează SRL „BPM-Trade” suma de 1517311,04 de lei.

La 14 februarie 2018, 26 februarie 2018 și 27 martie 2018, a expedit în adresa SRL „Industrial Manufacturing Group” și a fidejursorului Valentina Roabeș, somații privind stingerea datoriei restante, care au fost recepționate de către SRL „Industrial Manufacturing Group”, drept dovadă a acestui fapt servesc avizele de recepție, semnătura și ștampila pe notificarea din 26 februarie 2018.

Consideră că, prin acțiunile sale, SRL „Industrial Manufacturing Group” încalcă normele de drept ce reglementează executarea obligațiilor de către participanții la circuitul civil, stipulate în art. 572 Cod civil.

Reieșind din prevederile art. 619 Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii, care este de 9% peste rata dobânzii prevăzută de art. 585 Cod civil, dacă legea sau contractul nu prevede altfel, iar dobânda de întârziere constituie suma de 120882,08 de lei, calculată pentru perioada 29 septembrie 2017-13 aprilie 2018.

Conform pct.5.2 al contractului nr. 640/1 din 22 august 2017, executarea cu întârziere a obligațiilor ce decurg din prezentul contract, impune cumpărătorului obligația de a compensa prejudiciul și de a plăti o amendă în mărime de 1% din angajamentele restante pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, SRL „Industrial Manufacturing Group” este în întârziere, iar penalitatea constituie suma de 2622726,18 de lei.

La 18 decembrie 2018, în cadrul ședinței de judecată, SRL „BPM-Trade” a depus cerere de concretizare a pretențiilor și a solicitat încasarea în mod solidar a sumei de 867311, 04 de lei cu titlu de datorie, a sumei de 120882,08 de lei+93799, 76 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, a sumei de 2622726, 8 de lei cu titlu de penalitate contractuală, a sumei de 12812,69 de lei cu titlu de prejudiciu cauzat de evoluția indicilor prețurilor de consum, încasarea în mod solidar a taxei de stat și a tuturor cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „BPM-Trade” și s-a încasat în mod solidar de la ÎCS „Industrial Manufacturing Group”

SRL și Valentina Roabeș, în beneficiul SRL „BPM-Trade”, suma de 3624567,95 de lei, compusă din suma de 817311,04 de lei cu titlu de datorie, suma de 2622726,18 de lei cu titlu de penalitate, suma de 184530,73 de lei cu titlu de dobândă de întârziere; s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „BPM-Trade” împotriva ÎCS „Industrial Manufacturing Group” SRL și Valentinei Roabeș, în partea ce excede suma încasată de 184530,73 de lei cu titlu de dobândă de întârziere și în partea încasării sumei de 12812,69 de lei cu titlu de inflație; s-a admis în parte cererea depusă de SRL „BPM-Trade” privind compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 58000 de lei, inclusiv suma de 50000 de lei pentru taxa de stat și suma de 8000 de lei pentru servicii juridice, proporțional pretențiilor admise; s-a încasat în mod solidar de la ÎCS „Industrial Manufacturing Group” SRL și Valentina Roabeș în beneficiul SRL „BPM-Trade” cu titlu de cheltuieli de judecată suma de 57320,55 de lei, inclusiv suma de 49414,27 de lei pentru taxa de stat și suma de 7906,28 de lei pentru servicii juridice, proporțional pretențiilor admise; s-a respins cererea SRL „BPM-Trade” privind compensarea cheltuielilor de judecată în partea ce excede suma încasată de 57320,55 de lei.

Prin decizia din 18 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis cererea de apel depusă de ÎCS „Industrial Manufacturing Group” SRL și Valentina Roabeș, reprezentați de avocatul Serghei Covali; s-a modificat hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani, în partea încasării în mod solidar de la ÎCS „Industrial Manufacturing Group” SRL și Valentinei Roabeș în beneficiul SRL „BPM-Trade” a sumei de 2622726,18 lei cu titlu de penalitate și a sumei de 49414,27 de lei cu titlu de taxă de stat, după cum urmează: s-a diminuat cuantumul sumei încasate în mod solidar de la ÎCS „Industrial Manufacturing Group” SRL și Valentinei Roabeș în beneficiul SRL „BPM-Trade” de la suma de 2622726, 18 de lei până la 200000 de lei cu titlu de penalitate și a cuantumului sumei încasate cu titlu de taxă de stat, proporțional diminuării cuantumului penalității încasate, de la 49414,27 de lei până la 36055, 25 de lei. În rest, hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriai Chișinău, sediul Buiucani, a fost menținută. S-a încasat de la SRL „BPM-Trade” în beneficiul ÎCS „Industrial Manufacturing Group” SRL și Valentinei Roabeș suma de 37500 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru achitarea taxei de stat la depunerea apelului.

La 24 mai 2019, SRL „BPM-Trade”, reprezentată de avocatul Silviu Burlacu, a declarat recurs împotriva deciziei din 18 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că apreciază decizia instanței de apel ca nefondată și neîntemeiată, pasibilă de a fi casată, or, legea nu prevede expres limita de reducere a clauzei penale, iar debitorul nu a demonstrat că are o situație financiară dificilă.

La 09.09.2019, SRL „Industrial Manufacturing Group” a depus referință la cererea de recurs, prin care a solicitat respingerea recursului.

La 28.10.2019, SRL „Industrial Manufacturing Group” a depus referință suplimentară, prin care a solicitat respingerea recursului și menținerea deciziei instanței de apel.

Prin încheierea din 09 octombrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de SRL „BPM-Trade”, reprezentată de avocatul Silviu Burlacu, a fost declarat admisibil.

Examinând materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este neîntemeiat și urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs după ce judecă recursul este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Fiind investită cu examinarea prezentului litigiu, prima instanță s-a pronunțat în favoarea admiterii parțiale a acțiunii. Pentru a emite soluția enunțată, în special, în ceea ce privește încasarea penalității în mărime de 2622726,18 de lei, instanța a reținut că, penalitatea solicitată de a fi încasată este una legală prevăzută de clauza contractuală.

Judecând cauza în ordine de apel, instanța de apel a admis apelul declarat de către SRL „Industrial Manufacturing Group” și a dispus modificarea hotărârii atacate, în partea încasării în mod solidar din contul SRL „Industrial Manufacturing Group” și a Valentinei Roabeș, în beneficiul SRL „BPM-Trade”, a sumei de 2622726,18 de lei cu titlu de penalitate, micșorând această sumă până la 200000 de lei, respectiv micșorând și cuantumul taxei de stat încasate în mărime de 49414,27 de lei la 36055,25 de lei. În rest, hotărârea primei instanțe fiind menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a indicat că, având în vedere prevederile art. 630 Cod civil (în vigoare până la 01.04.2019), ținând cont de durata neexecutării obligației de bază, de procentul excesiv de înalt al clauzei penale, respectiv și de proporționalitatea dintre clauza penală și prejudiciu, în speță, se reliefează necesitatea reducerii penalității calculate pentru întârzierea achitării prețului mărfii în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr.640/1 din 22 august 2017, aceasta urmând a fi redusă la o mărime rezonabilă în sumă de 200000 lei, de la suma de 2622726,18 de lei.

La 24 mai 2019, SRL „BPM-Trade”, reprezentată de avocatul Silviu Burlacu, a declarat recurs împotriva deciziei din 18 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, manifestând dezacordul cu soluția instanței de apel, în partea ce ține de micșorarea penalității încasate de către prima instanță, de la suma de 2622726,18 de lei până la suma de 200000 de lei, invocând că, la caz, lipsesc motive plauzibile de a fi diminuată suma penalității încasate de prima instanță.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând și analizând legalitatea hotărârilor judecătorești enunțate, prin prisma circumstanțelor cauzei și cadrului normativ aplicabil speței, constată că decizia din 18 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău este legală și corespunde întocmai prevederilor legale ce guvernează prezentul litigiu.

Conform art. 624 alin. (1) și (3) din Codul civil, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. Clauza penală poate fi stipulată în

mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligației garantate prin clauza penală sau a părții neexecutate.

Conform art. 630 alin. (1) din Codul civil, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

După cum se observă din textul prevederilor art. 630 alin. (1) din Codul civil, în cazuri excepționale, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari, nefiind însă prevăzută expres limita de reducere a penalității.

Prin urmare, sarcina instanței de judecată în această situație constă în aprecierea adecvată a coraportului dintre mărimea penalității stabilite și mărimea prejudiciului real suportat. Deci, în contextul dat, reducerea clauzei penale este un drept al instanței și nu o obligație, ultima limitându-se doar la verificarea proporționalității și nu a legalității, fiind un instrument de exercitare a unei oportunități și nicidecum expunerea asupra unui litigiu de drept.

Materialele dosarului atestă că debitorul – recurenta-pârâtă SRL „Industrial Manufacturing Group” la momentul pronunțării hotărârii primei instanțe a făcut transferuri în sumă de 700000 de lei, iar suma datoriei restante constituia 817311,04 de lei din suma datoriei de 1517311,04 de lei, fapt confirmat și prin cererea de concretizare a cererii de chemare în judecată depusă de SRL „BPM-Trade”.

Astfel, instanța de recurs consideră ca întemeiată concluzia instanței de apel, precum că ținând cont de durata neexecutării obligației de bază, de procentul excesiv de înalt al clauzei penale, respectiv și de proporționalitatea dintre clauza penală și prejudiciu, în speță se reliefează necesitatea reducerii penalității calculate pentru întârzierea achitării prețului mărfii în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr.640/1 din 22 august 2017, aceasta urmând a fi redusă la o mărime rezonabilă în sumă de 200000 de lei de la suma de 2622726,18 de lei, or, la caz, se atestă o mărime excesivă a penalității, suma penalității în mărime de 2622726,18 de lei depășind esențial suma datoriei rămase în mărime de 817311,04 de lei, în așa fel, existând motive obiective de a reduce clauza penală disproporționat de mare, fapt care este în corespundere cu prevederile art. 630 alin. (1) Cod civil (în vigoare până la 01.04.2019).

Astfel, cele de mai sus conduc la concluzia că procedura desfășurată în instanța de apel corespunde exigențelor legale ce guvernează prezentul litigiu, iar modalitatea în care a fost examinată cauza în ordine de apel poate echivala cu o soluționare efectivă a cauzei, astfel, fiind impusă menținerea deciziei instanței de apel.

În atare circumstanțe, Colegiul reține recursul declarat de ca fiind declarativ și neîntemeiat și care necesită a fi respins, ori soluția instanței de apel din 18 aprilie 2019 este adoptată cu respectarea exigențelor prevăzute de lege.

Reieșind din cele menționate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „BPM-Trade”, reprezentată de avocatul Silviu Burlacu.

Se menține decizia din 18 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „BPM-Trade” împotriva Întreprinderii cu Capital Străin „Industrial Manufacturing Group” Societate cu Răspundere Limitată și Valentinei Roabeș cu privire la încasarea datoriei, dobânzii de întârziere, penalității și cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu